

Joan F. Mira

CONTRAPUNT

Els valencians organitzats

Si dic que les falles són el fenomen més important i més original que ha produït el País Valencià contemporani, pot semblar una afirmació excessiva. Però no ho és. Que són un fenomen original, no crec que es puga discutir: són una cosa que no té precedents ni comparació possible fora del mateix País Valencià. És a dir que les falles de València només es poden comparar amb les falles d'altres comarques valencianes, i amb les fogueres d'Alacant, que també són falles. Fora, no hi ha festa en tot l'univers que se'ls assemble. Són més pròpies i originals que la paella, que el tribunal de les aigües i que la senyera amb blau. Més originals que res, i d'una singularitat absoluta: no hi ha lloc de l'univers on una ciutat quede ocupada, durant uns dies de l'any, per centenars de monuments de cartró que al final es cremen tots alhora. No hi ha res d'equivalent enlloc.

Que siguen el fenomen més important, podria discutir-se. Algú podria dir que és més important la transformació econòmica, la industrialització, o coses així. Però jo no em referia a processos històrics, sinó a *fenòmens*. I com a fenomen, com a fet o esdeveniment singular, res no té la importància de les falles i els seus equivalents (¿potser els moros i cristians?). Vull dir que no hi ha res en la nostra història i societat contemporània que altere de manera tan dramàtica la vida urbana durant uns dies, que ocupe carrers i places d'una manera tan intensa i extensa, i sobretot que mobilitze una quantitat tan enorme d'energies i de persones. Cada any, en arribar les falles, les grans magnituds esdevenen notícia: només a la ciutat de València, set-centes falles, vuitanta mil fallers, mil milions de pessetes, centenars de bandes de música, pólvora suficient per mantenir una guerra. Els forasters es queden molt impressionats davant de tot això. Vist des de fo-

ra, la sensació de mobilització general deu fer molt d'efecte. Vist des de dins, encara en fa més. Sobretot perquè els valencians tenim de nosaltres mateixos la idea que som gent individualista, menfotista, indisciplinada, desconjuntada, fluixa i poc perseverant. I arriben les falles, i demostrem exactament el contrari: sentit de grup, dedicació, disciplina, organització, esforç i perseverança.

M'han portat un llibret (motiu probable d'aquest article) d'una falla modesta, de poques pretensions, de segona categoria B. A les primeres pàgines figura la Junta Directiva: president, quatre vice-presidents, secretari i vice-secretari, relacions públiques, bibliotecari-arxiver, delegat i subdelegat de festes, delegat i subdelegat juvenils, delegat d'esports, delegat de teatre, representant en l'agrupació, activitats diverses, delegat i subdelegat del casal, subdelegades infantils, tesorero, comptador i vice-comptador, delegat i subdelegat de reembossaments, delegat i subdelegat de loteries: he comptat trenta-dos càrrecs específics. A més, hi ha els vocals simples de la junta, que són setanta-cinc. Els presidents d'honor, que en són set, entre vius i morts. Més els fallers d'honor –incloses sucursals bancàries, dos consolats, un col·legi, bars, botiguers i persones– que són més de cent cinquanta. Més la cort d'honor de la fallera major, formada per més de seixanta senyoretetes. Tot això, sense comptar la

participació infantil. Ni el PSOE, ni el PP, ni el Ministeri d'Hisenda, a escala de tota la ciutat de València, no tenen una orga-

nització de tanta categoria com una simple falla de segona B. Ara, cal imaginar això multiplicat per tres-centes o quatre-centes falles, gran part de les quals són més importants que aquesta que m'ha enviat el llibret. I cal imaginar un veïnat quasi unànimement simpatitzant, cotitzants, compradors de loteria, col·laboradors en la *replegà*, amics i familiars dels fallers i falleres, i així fins a la directa o indirecta participació universal. Tot això no ho saben els forasters, si no, es quedarien més impressionats encara.

I no es tracta de cap organització efímera o insubstancial: tenen local propi, trofeus i estandards, memòria històrica, continuïtat garantida, renovació anual i generacional, rituals, llibres d'actes, arxiu, i tot el que cal tindre. Quant a l'eficàcia de tals organitzacions, l'evidència és engegadora. Quant a la seua capacitat de mobilització, no cal repetir-ho. I a partir d'aquí haurien de vindre les preguntes.

La primera pregunta és per què ha despertat tan escàs interès entre els intel·lectuals, els sociòlegs, els historiadors, etc., un fenomen tan important com les falles. Difícil de respondre. Fa poques setmanes que s'ha llegit la *primera* tesi doctoral sobre el tema, un magnífic treball d'Antoni Ariño. Ell també creu que les falles han esdevingut la manifestació més important de *valencianisme* i de *valencianitat* (es tracta de la ciutat de València, evidentment). És una opinió molt ben fonamentada. La segona pregunta és: ¿per què els valencians manifesten aquesta fantàstica capacitat d'organització eficaça per a una festa ... i només per a una festa?